

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 359

din 08 noiembrie 2023

Cu privire la examinarea Raportului de monitorizare a zilelor de sâmbătă și duminică (4-5 noiembrie) când agitația electorală este interzisă

Prin Decizia nr. 357 din 03.11.2023, Consiliul Audiovizualului (în continuare – CA) a dispus inițierea controlului privind respectarea de către serviciile media audiovizuale de televiziune „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Cinema 1”, „PRO TV Chișinău”, „Exclusiv TV”, „N4”, „R Live TV”, „TVR Moldova”, „Vocea Basarabiei”, „Jurnal TV”, „TV8” și „TVC 21” a prevederilor Codului electoral nr. 325/2022, pentru zilele de sâmbătă și duminică, atunci când agitația electorală este interzisă.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA), CA a efectuat controlul serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Cinema 1”, „PRO TV Chișinău”, „Exclusiv TV”, „N4”, „R Live TV”, „TVR Moldova”, „Vocea Basarabiei”, „Jurnal TV”, „TV8” și „TVC 21” la capitolul respectării prevederilor Codului electoral în zilele de sâmbătă și duminică, atunci când agitația electorală este interzisă, în baza înregistrărilor captate de la un operator IPTV (Moldtelecom) și stocate pe serverul CA.

Perioada supusă controlului: 04-05 noiembrie 2023.

Este de menționat că, potrivit art. 1 din Codul electoral, noțiunea de „agitație electorală” are următorul conținut: „*Agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum*”, iar „campanie electorală” înseamnă: „*perioadă de activitate care se desfășoară, în condițiile prezentului cod, cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea unuia sau a altui concurent electoral sau pentru exprimarea uneia sau a altei opțiuni la referendum*”.

De asemenea, potrivit art. 70 alin. (3) și (12) din Codul electoral: „*Indiferent de tipul scrutinului, campania electorală începe la data înregistrării concurentului electoral, dar nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua votării, și se încheie la data anulării înregistrării concurentului electoral sau în ziua de vineri înainte de ziua votării [...]*”; „*Agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării*”.

Astfel, rezultatele monitorizării zilelor de sâmbătă și duminică au atestat următoarele:

1. „Moldova 1”

În perioada de raport nu au fost atestate abateri de la Codul electoral privind controlul în zilele de 04-05 noiembrie 2023, atunci când agitația electorală este interzisă.

2. „TV-Găgăuzia”

În data de 04 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV-Găgăuzia” a difuzat, la ora 00:00, în reluare, buletinul de știri (limba de difuzare: rusă) de la ora 19:00 din 03 noiembrie

2023. În cadrul rubricii „*Electorala 2023*” din buletinul de știri, sunt prezentate mai multe subiecte despre promisiunile concurenților electorali la funcțiile de primari ai satelor Ferapontievca (00:08:20), Beșghioz (00:11:01), Svetlâi (00:13:29) și Tomai (00:14:48). Buletinul dat a fost difuzat și la ora 04:00.

La ora 02:00 a fost difuzat buletinul de știri (limba de difuzare: română) de la ora 17:00 din 03 noiembrie 2023. În cadrul buletinului de știri este prezentă rubrica electorală care conține mai multe subiecte despre promisiunile concurenților electorali la funcțiile de primari ai satelor Beșghioz (02:29:36), Congazcic (02:32:01), Copceac (02:34:25), Ferapontievca (02:36:31), Svetlâi (02:39:27) și Tomai (02:40:49).

La ora 22:00 a fost difuzat buletinul de știri (limba de difuzare: română) preluat de la serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”. În cadrul buletinului de știri sunt prezentate subiecte electorale cu reflectarea promisiunilor concurenților electorali la funcția de primar al mun. Chișinău: Adrian Albu (22:13:07), Ion Ceban (22:14:08), Vadim Brînzaniuc (22:15:01) și Vasile Bolea (22:16:03). Buletinul dat a fost difuzat și la data de 05 noiembrie 2023, la ora 03:00.

Astfel, este de specificat faptul că, potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137 din 28.07.2023: *„Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.”*

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit cărora: *„Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.”*

3. „Cinema 1”

În perioada de raport nu au fost atestate abateri de la Codul electoral privind controlul în zilele de 04-05 noiembrie 2023, atunci când agitația electorală este interzisă.

4. „PRO TV Chișinău”

La data de 04 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „PRO TV Chișinău” a difuzat în reluare, la ora 00:00, buletinul de știri de la ora 20:00 din 03 noiembrie 2023. În cadrul buletinului de știri este prezentă rubrica electorală, care conține mai multe subiecte despre concurenții electorali la funcția de primar general al mun. Chișinău, precum și despre un concurent electoral la funcția de primar al or. Ocnița. Așadar, subiectele în care apar concurenții electorali au următoarele titluri:

– *Probe video în dosarul Lozovan – 00:14:17; „CNA a publicat probe video din dosarul în care deputatul Irina Lozovan și soțul acesteia sunt învinuiți de acceptarea finanțării Partidului Renaștere din partea unui grup criminal organizat. În imagini cei doi sunt surprinși cum îi propun bani primarului orașului Ocnița pentru ca acesta să adere la formațiunea lor care ar fi controlată de fugarul Ilan Șor.”*

– *Ultima rundă de dezbateri, la PROTV – 00:16:24; „Ultima rundă de dezbateri electorale de la PROTV s-a lăsat cu surprize. În locul candidatului Partidului Șansa la Primăria capitalei, s-a prezentat Marina Tauber, Cristina Vulpe luând această decizie fără să anunțe postul de televiziune. În studio au mai fost candidații Arina Spătaru de la ALDE și Lilian Carp de la PAS.”*

– *Un nou raport, noi încălcări – 00:19:52; „Abuz de resurse administrative, asumarea meritelor proiectelor realizate pe bani publici și organizarea întrunirilor în timpul orelor de muncă. Sunt doar câteva dintre neregulile depistate de asociația Promo-Lex care a prezentat astăzi ultimul raport de monitorizare a campaniei electorale. Membrii asociației au menționat că s-au înregistrat și cazuri de corupere a alegătorilor. Implicarea în campanie a persoanelor care dețin funcții publice în care au fost implicați reprezentanți ai PAS. Atribuirea meritelor din bani publici 16*

cazuri în 6 cazuri este vorba despre Partidul Schimbării, în 5 este vizat partidul PAS, în 4 este vizat partidul MAN. Au fost 5 cazuri de corupere a alegătorilor. În 2 cazuri este vorba despre partidul Șansa, în câte un caz este vorba despre PAS, PLD și un candidat independent.”

– Ecoul campaniei electorale – 00:21:32; „Punem punct astăzi campaniei electorale pentru alegerile locale. A fost o perioadă marcată de dezbateri, acuzații și replici între candidați. Fiecare concurent a venit cu propria listă de promisiuni și spoturi electorale. În încercarea de a-și aduna voturi unii pretendenți la funcția de primar al capitalei și-au etalat talentele, iar alții au mizat pe tehnologii și inteligență artificială. Prestațiile tuturor au fost în văzul alegătorilor care duminică vor face alegerea. În cadrul reportajului au fost menționați candidații electorali: A. Albu (PSRM); I. Ceban (MAN); L. Carp (PAS); V. Brînzaniuc (PSDE); C. Butucel (PACE); I. Purice-Nistor (PL); V. Chironda (PPDA); V. Bolea (PR); D. Galbur (PNM); R. Codreanu (BERC); A. Donică (MPS)”.

De asemenea, la data de 05 noiembrie 2023, serviciul de televiziune „PRO TV Chișinău” a difuzat, în cadrul buletinelor de știri, la segmentele 13:07:13, 15:04:52, 17:05:21, 20:09:42, declarația concurentului electoral Vasile Bolea, care a menționat că și-a dat votul: „Pentru schimbări, schimbări pozitive, pentru renașterea municipiului Chișinău și a întregii Moldove. Eu cred că de aici din capitală ar trebui să se producă acest eveniment.” Având în vedere că formațiunea politică poartă denumirea „Partidul Renaștere”, această declarație poate fi calificată agitație electorală.

Astfel, este de specificat că, potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, conform cărora: „Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.”

La data de 06 noiembrie 2023, CA a recepționat petiția nr. 095 din 04.11.2023 din partea Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională. Petiționarul solicită verificarea materialului video cu denumirea „Problemele invocate de locuitorii capitalei. Nici canalizare, nici drumuri, nimic, uitați-vă” prin prisma Codului electoral și a legislației conexe.

În conformitate cu art. 80 alin. (1) din Codul administrativ nr. 116/2018, „în cazul în care drepturile sau interesele legitime, respectiv obligațiile care formează obiectul diferitor proceduri administrative inițiate în fața aceleiași autorități publice, au la bază aceeași situație de fapt sau același temei de drept, procedurile pot fi conexate, chiar dacă scopul lor este diferit”. Drept urmare, petiția a fost conexasă la procedura administrativă inițiată din oficiu prin Decizia CA nr. 357 din 03.11.2023.

Prin scrisoarea nr. 2436-01 din 06.11.2023, ÎCS „PRO DIGITAL” SRL a comunicat CA următoarele: „Petentul invocă încălcarea prevederilor art. 70 Cod electoral, care permit agitație electorală doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării. Reamintim că agitația electorală este definită ca „apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum”. Niciunul din aceste elemente nu se atestă în cadrul reportajului de știri difuzat de postul de televiziune „PRO TV Chișinău” la 04.11.2023, intitulat „Capitala ... cu probleme”.

Suplimentar, reportajul „Capitala ... cu probleme” se axează strict pe problemele edilitare – traficul aglomerat, calitatea drumurilor, canalizările, câinii vagabonzi. Acestea sunt probleme obiective și tangibile cu care se confruntă zilnic locuitorii Chișinăului, inclusiv cei intervievați. Subiectul este public, iar potrivit art. 4 din Legea nr. 64 din 23.04.2010 cu privire la libertatea de exprimare a mass-mediei, nimeni nu poate interzice sau împiedica mass-media să răspândească informații de interes public decât în condițiile legii.”

Rezultatele controlului au atestat că, în cadrul buletinului de știri din data de 04 noiembrie 2023 de la ora 20:00, a fost difuzat reportajul cu titlul „Capitala... cu probleme” în care a fost prezentată starea unor străzi, situația ambuteiajelor și lipsa locurilor de parcare, starea podurilor din capitală etc.

Ca urmare a controlului reportajului menționat supra, din buletinului de știri din data de 04 noiembrie 2023, nu s-a atestat o oarecare mențiune a concurentului electoral din partea Partidului Politic Mișcarea Alternativa Națională, Ion Ceban. Respectiv, faptele invocate de petent nu pot fi examinate prin prisma Codului electoral și a legislației conexe.

5. „Exclusiv TV”

În perioada de raport nu au fost atestate abateri de la Codul electoral privind controlul în zilele de 04-05 noiembrie 2023, atunci când agitația electorală este interzisă.

6. „N4”

Pe data de 04 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat, în reluare, la ora 06:28:39, emisiunea „Puterea a patra”, moderată de Gheorghe Gonța. Invitatul emisiunii a fost istoricul Octavian Țicu. Printre subiectele discutate au fost și alegerile locale generale din 05 noiembrie 2023, în cadrul cărora au fost nominalizați de către Țicu candidații electorali Igor Dodon, Ion Ceban și Victor Chironda: (07:10:15) „Bătălia se va da în turul II, eu nu cred că Ion Ceban, Vanea Ceban sau Ivan Ceban va câștiga în turul I”, (07:12:15), „...se poate realiza o mare surpriză la aceste alegeri ca Victor Chironda să câștige”, (07:26:56) „Este un joc comod pe care justiția Maiei Sandu îl poartă împotriva lui Dodon. De ce credeți că Dodon nu este condamnat? A devenit clar că Dodon este un adversar comod.”

Pe data de 05 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „N4” a difuzat, în reluare, la ora 08:57:38, emisiunea „Без галстуків”, moderată de Alexandr Stahurskii. Invitatul programului este Andrei Curăraru – expert Watchdog.md în domeniul politicii și securității.

În cadrul programului, moderatorul a pus în discuție scandalul de la serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, unde Diane Caraman i s-a interzis să vorbească în limba rusă în timpul dezbaterilor electorale.

Moderatorul (10:05:24): „*Это касается скандала на Молдова-1, когда госпоже Караман запретили выступать на русском языке, на предвыборных дебатах [...]*”.

Moderatorul (10:08:13): „*[...] Там действительно ведущая, несколько раз госпожу Караман прерывала [...]*”.

Andrei Curăraru (19:11:21): „*[...] В третьих, дал бы то же время, которое у госпожи Караман должно было быть, в другом формате, потому что, опять же, это государственный канал [...]*”.

Astfel, este de specificat faptul că potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit cărora: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

7. „R Live TV”

Pe data de 05 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „R Live TV” l-a interviuat pe Vasile Bolea, care la ieșirea din secția de votare a declarat că și-a dat votul pentru:

„schimbări, schimbări pozitive, pentru renașterea municipiului Chișinău și a întregii Moldove” (10:35:07). De menționat că asocierea cuvântului „renașterea” cu denumirea Partidului „Renaștere”, pe care-l reprezintă în cadrul alegerilor locale generale, este evidentă. Această declarație a fost dată în reluare la ora 11:35:32.

De asemenea, este de specificat faptul că potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit cărora: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

8. „TVR Moldova”

Pe data de 04 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TVR Moldova” a difuzat, în reluare, la ora 05:00, buletinul de știri de la ora 18:00 din 03 noiembrie 2023. În cadrul buletinului de știri este prezentă rubrica electorală, care conține mai multe subiecte despre concurenții electorali la funcția de primar general al mun. Chișinău, precum și despre un concurent electoral la funcția de primar al or. Ocnița. Așadar, subiectele în care apar concurenții electorali au următoarele titluri: „*Probe în dosarul Lozovan*” (05:08:33); „*Abuzuri și încălcări în campania electorală*” (05:22:56); „*Campania trece, afișele electorale rămân*” (05:26:01); „*Victor Chironda, bilanțul campaniei electorale*” (05:29:25); „*Ion Ceban, la final de campanie*” (05:30:14); „*Adrian Albu promite o primărie apolitică*” (05:31:00); „*Vadim Brînzaniuc, bilanțul campaniei electorale*” (05:31:49); „*Vasile Bolea, mesaj pentru alegători*” (05:32:39); „*Ion Purice mulțumește alegătorilor*” (05:33:19); „*Donică, flashmob în fața Procuraturii Generale*” (05:33:59).

Este de menționat că, potrivit art. 1 din Codul electoral, noțiunea de „agitație electorală” are următorul conținut: „*Agitație electorală – apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum*”.

În aceeași ordine de idei, prevederile art. 70 alin. (12) din Codul electoral statuează următoarele: „*Agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

Totodată, potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit cărora: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

9. „Vocea Basarabiei”

Pe data de 05 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Vocea Basarabiei TV”, în cadrul programului „Știri” de la ora 13:00, a difuzat un subiect în care candidatul Partidului „Renaștere”, Vasile Bolea, a declarat că a votat pentru: (13:18:26) „*schimbări, schimbări pozitive, pentru renașterea municipiului Chișinău și a întregii Moldove*”. De menționat că asocierea cuvântului „renașterea” cu denumirea Partidului „Renaștere” este evidentă.

De asemenea, este de specificat faptul că potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

În acest sens, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral nr. 325/2022, potrivit căroră: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

10. „Jurnal TV”

Pe data de 05 noiembrie 2023, în cadrul programului de divertisment „Zero#doi” (reluare), sunt reflectați doi concurenți electorali, și anume Vasile Costiuc (PDA), concurent electoral la funcția de primar al mun. Chișinău, și Igor Dodon (PSRM), concurent electoral la funcția de consilier municipal în Consiliul mun. Chișinău.

Astfel, la ora 01:00:20 sunt prezentate imagini cu Vasile Costiuc care se află în conflict cu un agent de pază al unui pod de cale ferată, în urma căruia Vasile Costiuc este agresat fizic și fuge de la fața locului (sursa: Facebook). După plasarea acestor imagini urmează o scenetă a celor de la echipa „Zero#doi”, în care este parodiat agentul de pază, fără a face referire la Vasile Costiuc.

La ora 01:09:47 urmează o nouă scenetă, în care personajul (*o persoană cu probleme de auz*) este intervievat de reporterul „Jurnal TV”. Dialogul celor doi:

(Reporter) – *Ați auzit de Dodon?*

(Personaj) – *De ce vorbiți prostii?*

(Reporter) – *Nu, nu, vorbesc de Igor Dodon, nu ceea ce ați crezut d-voastră.*

(Personaj) – *Nu, nu, eu taman că am înțeles Igor Dodon, da prostie mai mare decât asta, nu știu.*

(Reporter) – *Dl Dodon a zis că trebuie să fim prieteni cu președintele Rusiei, ce credeți?*

(Personaj) – *Da de ce?*

(Reporter) – *Dl Dodon zice – ca să nu avem război.*

De asemenea, este de specificat faptul că, potrivit pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

Astfel, sunt relevante prevederile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit căroră: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

Este de menționat că, pe data de 06 noiembrie 2023, CA a recepționat petiția nr. 097 din 05.11.2023 din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”, prin care susține că: „*În dimineața zilei de 05.11.2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” a difuzat știri doar despre Chișinău, fiind evidențiate doar „problemele” Chișinăului, informația este prezentată în poziție negativă, fiind criticat primarul general actual / candidat la funcția de primar general Ion Ceban, solicităm aplicarea celei mai drastice sancțiuni prevăzute de legislație.*”

De asemenea, prin scrisoarea nr. CEC-8/3616 din 06.11.2023, Comisia Electorală Centrală a expedit CA spre examinare, conform competenței, petiția nr. 098 din 05.11.2023 din partea candidatului MAN, Ion Ceban. Astfel, petiționarul invocă faptul că serviciul media audiovizual de televiziune „Jurnal TV”, la data de 05 noiembrie 2023, ziua votării, a difuzat constant materiale critice privind activitatea Primăriei mun. Chișinău, manipulând informația și diseminând informație vădit eronată despre problemele din Chișinău. Drept urmare, petiționarul susține încălcarea prevederilor art. 70 alin. (12) și art. 89 din Codul electoral, ale pct. 5 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către mass-media și ale art. 13 din CSMA.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și ale art. 83 alin. (3) lit. c) din CSMA, CA a supus controlului serviciului media audiovizual de televiziune „Jurnal TV” la capitolul respectării prevederilor Codului electoral pentru zilele de sâmbătă și duminică, atunci când agitația electorală este interzisă.

CA a efectuat controlul asupra celor invocate de petent. Este de menționat că, la data de 05.11.2023, ora 07:21:23 sunt difuzate trei materiale jurnalistice, cu o durată de 33 min., în care reporterii „Jurnal TV”, împreună cu experți, locuitori ai orașului, funcționari publici, activiști civici, se expun pe marginea a trei probleme nesoluționate până la moment de autoritățile orașului. Aceste probleme sunt: „a) deșeurile b) maidanezii și c) transportul public”. În contextul abordării problemelor respective, nu s-a făcut referire la concurentul electoral pentru Primăria mun. Chișinău, Ion Ceban. Informațiile au un caracter general și sunt structurate pe conținut. Mai întâi este prezentată starea actuală a lucrurilor, după care se prezintă unele soluții care ar duce la rezolvarea acestor probleme.

Astfel, ca urmare a celor constatate, nu au fost atestate devieri în subiectele invocate de petent.

11. „TV8”

Pe data de 04 noiembrie 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, în programul informativ de la ora 12:00, în subiectul „*Au votat pentru un oraș prosper*”(12:17:09), a difuzat declarațiile concurenților electorali care și-au exercitat dreptul de vot. Candidatul Partidului „Renaștere”, Vasile Bolea, a spus că a votat „*Pentru schimbări pozitive, pentru renașterea municipiului Chișinău și a întregii Moldove*” (12:18:54), ceea ce reprezintă agitație electorală, având în vedere că formațiunea politică poartă denumirea Partidul „Renaștere”, această declarație poate fi calificată ca agitație electorală.

Declarația a fost inclusă și în programele de știri de la orele: 13:00, 14:00, 15:00, 19:00.

De asemenea, în cadrul ediției speciale „*Alege liber*”, difuzată în limba rusă, la ora 15:29:37, s-a luat legătura directă cu jurnalista „TV8”, Corina Malcocean, care a transmis ultimele noutăți privind desfășurarea alegerilor de la o secție de votare din orașul Orhei. În discursul său, jurnalista a specificat: „*Amintim că, acum câteva zile, Partidul „Șansa” a fost exclus din lista electorală, iar candidatul acestuia, Alexei Lungu, a îndemnat orheiienii să o voteze pe Tatiana ... de la Partidul „Forța Alternativă de Schimbare a Moldovei”*” (16:12:39). Astfel, mențiunea în cauză reprezintă agitație electorală, deoarece poate determina/influența alegătorii să voteze pentru concurentul electoral menționat.

În context, este de specificat că, potrivit art. 1 din Codul electoral, noțiunea de „agitație electorală” semnifică: „*apeluri, declarații, precum și acțiuni de pregătire și difuzare a informației care au scopul de a-i determina pe alegători să-și dea votul pentru unii sau pentru alți concurenți electorali sau pentru una dintre opțiunile la referendum.*”

În aceeași ordine de idei, prevederile art. 70 alin. (12) din Codul electoral statuează următoarele: „*Agitația electorală se admite doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

De asemenea, pct. 118 din Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media stipulează că: „*Agitația electorală prin intermediul instituțiilor mass-media este admisă doar până în ziua de vineri înainte de ziua votării.*”

Prin urmare, sunt relevante dispozițiile art. 90 alin. (3) din Codul electoral, potrivit cărora: „*Programele audiovizuale prevăzute la alin. (1) sunt realizate și difuzate doar în perioada electorală și, după caz, în campania electorală, cu respectarea prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media.*”

De specificat că, pe data de 06 noiembrie 2023, CA a recepționat sesizarea f/nr. din 05.11.2023 din partea dlui Sergiu Stanciu, Partidul Acțiune și Solidaritate, care a făcut referire la declarația jurnalistei „TV8” menționată supra. Drept urmare, petiția a fost conexată la procedură administrativă inițiată din oficiu.

Astfel, petentul a remarcat încălcarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, și anume a dispozițiilor art. 52 alin. (1), care stipulează: „*Efectuarea agitației electorale în ziua votării sau în ziua precedentă zilei votării se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități*

convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

În acest context, este de menționat că CA nu este agent constator privind constatarea încălcărilor prevăzute de Codul contravențional.

12. „TVC 21”

În perioada de raport nu au fost atestate abateri de la Codul electoral privind controlul în zilele de 04-05 noiembrie 2023, atunci când agitația electorală este interzisă.

În ședința publică din 08 noiembrie 2023, conducându-se de prevederile art. 84 alin. (2) din CSMA, potrivit cărora sancțiunile sunt stabilite individual, în funcție de gravitatea încălcării, de efectele și de frecvența acesteia, membrii CA au constatat că încălcările atestate în raportul de control sunt de ordin mai mult deontologic, tehnic, cele 1-2 buletine informative au fost difuzate la ore nocturne și nu au fost preluate pe parcursul zilei, elementele de agitație electorală au durat câteva secunde și nu se poate determina cu certitudine scopul acestora.

Astfel, membrii CA au concluzionat că impactul și gravitatea încălcărilor admise de „TV-Găgăuzia”, „PRO TV Chișinău”, „N4”, „R Live TV”, „TVR Moldova”, „Vocea Basarabiei”, „Jurnal TV” și „TV8” sunt minore și au decis nesancționarea furnizorilor de servicii media, cu condiția respectării normelor legale în perioada turului II al alegerilor electorale, în caz contrar vor fi aplicate sancțiuni.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018, ale Codului electoral nr. 325/2022 și ale Regulamentului privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1137/2023,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului serviciilor media audiovizuale de televiziune „Moldova-1”, „TV-Găgăuzia”, „Cinema 1”, „PRO TV Chișinău”, „Exclusiv TV”, „N4”, „R Live TV”, „TVR Moldova”, „Vocea Basarabiei”, „Jurnal TV”, „TV8” și „TVC 21” și se aprobă Raportul de monitorizare pentru zilele de 04-05 noiembrie 2023, atunci când agitația electorală este interzisă (se anexează).
2. Raportul de monitorizare pentru zilele de 04-05 noiembrie 2023 se remite Comisiei Electorale Centrale și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului și pe paginile web ale furnizorilor de servicii media, cel târziu la data de 09 noiembrie 2023, conform prevederilor art. 90 alin. (16) din Codul electoral.
3. Se resping petițiile nr. 095 din 04.11.2023, nr. 097 și nr. 098 din 05.11.2023 din partea Partidului Politic „Mișcarea Alternativa Națională”.
4. Se respinge petiția f/nr. din 06.11.2023 din partea dlui Sergiu Stanciu, Partidul Acțiune și Solidaritate.
5. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor nr. 4), în termen de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost adoptată prezenta decizie, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
6. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
7. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU